

Den barmhjertige samaritanen

Da sto en lovkyndig fram og ville sette Jesus på prøve. «Mester», sa han, «hva skal jeg gjøre for å arve evig liv?» «Hva står skrevet i loven?» sa Jesus. «Hvordan leser du?» Han svarte: «Du skal elske Herren din Gud av hele ditt hjerte og av hele din sjel og av all din kraft og av all din forstand, og din neste som deg selv.» Da sa Jesus: «Du svarte rett. Gjør det, så skal du leve.»

Den lovkyndige ville teste Jesu lovforståelse. Formuleringen «din neste som deg selv» er jo ekstremt radikal. Kan det fungere i praksis? Det kan ikke være bokstavelig ment! Hvilke begrensninger gjelder for dette påbudet, slik at det blir anvendbart?

Spørsmålet beskriver også et ønske om «å arve evig liv». Jesu svar - «så skal du leve» - omfatter også livet her på jord. Hva er det gode livet for oss mennesker har i Norge? I 2015? Penger? Makt? Trygghet? Venner? Mening? Verdi?

Men han ville rettfærdiggjøre seg selv og spurte Jesus: «Hvem er så min neste?»

«Vi kan jo ikke hjelpe alle» brukes ofte som argument i innvandringsdebatten i Norge. Hvem skal vi hjelpe? Spørsmålet virker nødvendig ut fra et juridisk ståsted. Hvor langt strekker ansvaret seg? Men ved nærmere ettertanke er argumentet meningsløst. Hvordan kan det faktum at vi ikke kan hjelpe alle være et argument for ikke å hjelpe dem vi kan hjelpe. Argumentet gir like lite mening i asyldebatten som i helsevesenet. Det faktum at noen dør uten at vi greier hjelpe, er ikke noe argument for å redusere hjelpen. Dette er så åpenbart at forfatteren Lukas selv kommenterer motivet for å stille spørsmålet. Hvilket annet formål kan et slikt spørsmål ha enn å rettfærdiggjøre seg selv?

Jesus tok dette opp og sa: «En mann var på vei fra Jerusalem ned til Jeriko. Da falt han i hendene på røvere. De rev klærne av ham, skamslo ham og lot ham ligge der halvdød. Nå traff det seg slik at en prest kom samme vei. Han så ham, men gikk utenom og forbi. Det samme gjorde en levitt. Han kom, så mannen og gikk rett forbi. Men en samaritan som var på reise, kom også dit hvor han lå, og da han fikk se ham, fikk han inderlig medfølelse med ham. Han gikk bort til ham, helte olje og vin på sårene hans og forbandt dem. Så løftet han mannen opp på eselet sitt og tok ham med til et herberge og pleiet ham. Neste morgen tok han fram to denarer, ga dem til verten og sa: 'Sørg godt for ham. Og må du legge ut mer, skal jeg betale deg når jeg kommer tilbake.'

Det finnes ulike spekulasjoner på hvorfor presten og levitten gikk forbi. Kanskje de hadde det travelt og var på vei til et viktig møte i kirken? Eller kanskje de ikke ville berøre den skadde mannen, fordi de var pålagt å ikke røre kroppen til noe menneske mindre enn 24 timer før de skulle gjøre sin tjeneste i det hellige tempel? Eller kanskje de var mer opptatt av å finne den bakenforliggende årsaken til ranet, veien fra Jerusalem til Jeriko var slettet ikke trygg. Og derfor ville de heller adressere problemet ved å etablere en vei-komite for å bedre forholdene, enn å gi seg i kast med dette konkrete eksempel på behovet for en sikrere vei.

Martin Luther King Jr. gir imidlertid en mer sannsynlig forklaring i sin tale «I've been to the mountaintop». Presten og levitten ble redde. Når denne mannen var blitt ranet, hva da med meg? Hvor er røverne nå? Jeg er jo helt alene og forsvarsløs her. Jeg må komme meg vekk, hvis ikke kan det ende likedan med meg.

Spørsmålet de stilte var: Hva skjer hvis jeg hjelper? Konklusjonen ble: «Jeg må komme meg i sikkerhet!»

Men så kommer den en samaritan som snur spørsmålet på hodet: Hva skjer hvis jeg ikke hjelper? Dette spørsmålet utløste samaritanen sin modige og kjærlige handling. De to religiøse derimot, blir stående som kontrast med sin feighet og ukjærlighet.

Det er mange stemmer som beskriver farene ved å ta imot flyktninger i Norge. Hva skjer hvis jeg hjelper? Svarene er: Kriminalitet. Kostnader. Ghettoer. Radikalisering. Islamifisering. Velferdssamfunnet trues. Vår kristne kulturarv forvitrer.

Hvor er stemmene i den norske innvandringsdebatten som stiller spørsmålet: Hva skjer hvis jeg ikke hjelper? Hva skjer med flyktingene? Hva skjer med selvfølelsen vår? Med menneskeverdet? Hva skjer med DET GODE LIVET som vi alle søker? Hva skjer med urettferdigheten og grunnlaget for fremtidige konflikter? Dette er de viktige spørsmål Jesus ber oss stille før vi velger våre handlinger. Velger vi å vise mot og kjærlighet eller velger vi feighet og ukjærlighet?

Hvem av disse tre synes du nå viste seg som en neste for ham som ble overfalt av røvere?»

Jesus understreker Martin Luther King jr. sitt poeng med å snu spørsmålet på hodet. Spørsmålet er ikke «Hvem er min neste» men «hvem kan jeg være en neste for». Sentrum i spørsmålet flyttes over fra meg til den trengende. Samaritanen fant på den måten det gode liv. Mening. Verdi. Mot. Kjærlighet. Fordi han hadde vært så heldig å finne en person han kunne være en neste for! Det er DET GODE LIVET.

Han svarte: «Den som viste barmhjertighet mot ham.»

Da sa Jesus: «Gå du og gjør som han.»